

شیوه نامه ارزیابی دانشجویان دوره پزشکی عمومی دانشکده پزشکی

دانشگاه علوم پزشکی ایلام - پاییز ۱۴۰۳

مقدمه:

یکی از وظایف اساسی و مهم دانشگاههای علوم پزشکی تربیت فارغ التحصیلانی متخصص و متعهد است. در راستای بیانیه رسالت دانشکده پزشکی و به منظور تضمین کیفیت دانش آموختگان و پاسخگویی به جامعه، ارزیابی دانشجویان در طول تحصیل امری اجتناب ناپذیر است. هدف نهایی ارزیابی دانشجو ترغیب و تشویق فراگیران به مطالعه و یادگیری و اطمینان از یادگیری ایشان است. ارزیابی صحیح می تواند ابزاری مفید برای ارائه بازخورد مناسب به دانشجویان پیرامون نقاط قوت و ضعفهای آنها باشد. همچنین نتایج ارزیابی دانشجویان میتواند به مدرسین و مسئولین برای تصمیم گیری در مورد ابعاد مختلف فرایند یاددهی - یادگیری کمک نماید.

پیرو ابلاغ آیین نامه نظام جامع ارزیابی دانشجو، به عنوان مبنایی برای استانداردسازی فرایند ارزیابی دانشجو در دانشگاه علوم پزشکی ایلام و با توجه به اهمیت ارزیابی دانشجو در ارتقای یادگیری، بهبود کیفیت آموزش، ضرورت تدوین شیوه نامه ارزیابی دانشجو در دانشکده پزشکی احساس شد. لذا دانشکده پزشکی با مشارکت کمیته ارزیابی دانشجو (آزمون) و کارگروه مدیریت جامع کیفیت آموزش، مسئولیت تدوین شیوه نامه نظام جامع ارزیابی دانشجو را بر مبنای سند توانمندیها و آیین نامه دوره پزشکی عمومی در دانشکده پزشکی به عهده گرفت

تعاریف:

● دانشکده: منظور از دانشکده در این شیوه نامه دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی ایلام است

● رشته: منظور، رشته پزشکی عمومی است.

- دانشجو: منظور دانشجویان شاغل به تحصیل در مقطع پزشکی عمومی است.
- مقطع: منظور دوره های علوم پایه، مقدمات بالینی (پاتوفیزیولوژی)، کارآموزی و کارورزی پزشکی عمومی است.
- دوره: منظور از دوره در این شیوه نامه، کل دوره آموزشی در مقطع پزشکی عمومی است که مشتمل بر مقطع های مختلف و هر مقطع متشکل از چند ترم تحصیلی است.
- واحد: یک واحد درسی تئوری یا عملی، کارآموزی و کارورزی در هر نیمسال تحصیلی را شامل می شود.
- علوم پایه: منظور، مرحله اول از مراحل چهارگانه آموزش دوره پزشکی عمومی است، که به صورت ترمی واحدی ارایه می گردد و در آن دانشجویان واحدهای این دوره را در ۴ ترم می گذرانند.
- پاتوفیزیولوژی (مقدمات بالینی): منظور، مرحله دوم از مراحل چهارگانه آموزش دوره پزشکی عمومی است، که به صورت ترمی - واحدی ارایه می گردد و در آن دانشجویان واحدهای این دوره را در ۳ ترم می گذرانند.
- کارآموزی: منظور، مرحله سوم از مراحل چهارگانه آموزش دوره پزشکی عمومی است که به صورت آموزش نظری و آموزش بالینی ارایه می گردد و در آن دانشجویان واحدهای این دوره را در ۴ ترم می گذرانند.
- کارورزی: منظور، مرحله چهارم از مراحل چهارگانه آموزش دوره پزشکی است، که به صورت آموزش بالینی ارایه می گردد و در آن دانشجویان واحدهای این دوره را در طی ۱۸ ماه می گذرانند.
- دوره: منظور، دروسی است که بصورت ادغام یافته و از پیش تعریف شده (بازنگری شده) در مقطع مقدمات بالینی ارائه می گردد.
- واحد: معیار اندازه گیری حجم دروس اعم از عملی و نظری، کارآموزی و کارورزی در هر نیمسال تحصیلی است.
- دروس دیسیپلینی: دروسی که تحت یک عنوان خاص با موضوع واحد ارائه می شوند و با دروس دیگر ادغام نگردیده اند.
- ارزیابی تکوینی: این نوع از ارزیابی معمولاً در طول دوره آموزشی انجام می شود و هدف از آن آگاهی یافتن از میزان یادگیری فراگیران و تعیین نقاط قوت و ضعف عملکرد آنان و کمک به رفع و اصلاح آن است. همچنین استادان با استفاده از نتایج این ارزیابی و تعیین نقاط قوت و ضعف تدریس و اصلاح می توانند در جهت ارتقای آموزش گام بردارند.

• ارزیابی تراکمی: این نوع از ارزیابی معمولاً ولی نه الزاماً در پایان دوره آموزشی انجام می شود و هدف از آن قضاوت در مورد عملکرد فراگیران و اعطای نمره یا مدرک به آنان و همچنین قضاوت در مورد عملکرد استاد و کیفیت دوره آموزشی است.

• ارزیابی عملی: منظور ارزیابی با تمرکز بر توانمندیهای مهارتی و بالینی فراگیران است که می تواند در محیط -های آزمایشگاهی، شبیه سازی شده یا در محیط واقعی کار و بر بالین بیماران انجام شود.

• ارزیابی تئوری: منظور ارزیابی دانش تئوری فراگیران در سطوح مختلف شناختی است.

• تضمین کیفیت ارزیابی دانشجو: به معنی انجام فرایندهای مناسب قبل، حین و پس از اجرای آزمون به منظور بهبود کیفیت آن است. • حدنصاب قبولی: در آزمونهای تراکمی لازم است ردی یا قبولی دانشجویان مشخص شود. در تمام آزمونهایی که با تعیین رد یا قبولی دانشجویان سر و کار دارند لازم است حداقل نمره قبولی یا حدنصاب قبولی یا استاندارد مشخص گردد. تعیین حدنصاب قبولی یک فرایند نظام مند تصمیم گیری و قضاوت است که طی آن تعیین می شود دانشجویان چه نمره ای را باید کسب کنند تا قبول محسوب شوند. در واقع، حد نصاب قبولی نقطه برشی است که دانشجویان توانمند را از غیر توانمند تمیز می دهد. این فرایند قضاوتی توسط افراد متخصص و حرفه ای و بر اساس روشهای علمی انجام می شود و محتوای آزمون، هدف آن، توانایی دانشجویان، شرایط آموزشی و اجتماعی بر آن تأثیرگذار است.

افت تحصیلی: منظور از افت تحصیلی در این شیوه نامه یکی از موارد زیر است:

کاهش معدل به میزان دو نمره در دو ترم متوالی؛ مردودی در سه درس؛ مشروطی یک ترم و دانشجویانی که پیوسته میانگین نمرات(معدل) بین ۱۲ تا ۱۴ (رکود) داشته باشند، است.

تشکیلات مدیریتی، اجرایی و شرح وظایف:

فرایند ارزیابی دانشجویان دوره پزشکی عمومی با همکاری بین بخشهای مختلف آموزشی دانشکده پزشکی و به قرار زیر صورت می گیرد.

کمیته ارزیابی دانشجو: شامل معاونین آموزش پزشکی عمومی، مدیران گروههای آموزشی علوم پایه و بالینی، مدیر دفتر توسعه آموزشی دانشکده پزشکی، یک نفر عضو هیات علمی با تخصص آموزش پزشکی با توانمندی مناسب در سنجش و ارزیابی به پیشنهاد دفتر توسعه.

تبصره ۱: در صورت نیاز از نماینده دانشجویان پزشکی عمومی دعوت به عمل می آید .

تبصره ۲: از بین اعضاء یک نفر بعنوان دبیر کمیته انتخاب می شود .

وظایف و نقش این کمیته عبارتند از :

- ۱- نظارت بر وضعیت فعلی ارزیابی دانشجو در گروههای آموزشی؛
- ۲- پایش و نظارت بر حسن اجرای نظام جامع ارزیابی دانشجو.
- ۳- تایید و ارائه گزارشهای ارزیابی دانشجو به مراجع ذیربط و ذینفعان.
- ۴- بازنگری نحوه ارزیابی دانشجو در صورت لزوم و پیشنهاد شیوه های ارزیابی اصلاحی
- ۵- بررسی چالشها و پیشنهاد راهکار برای رفع چالشهای موجود.
- ۶- تضمین کیفیت ارزیابیهای انجام شده از جمله آزمونهای برگزار شده در دانشکده
- ۷- ارزیابی دوره ای دستورالعملهای مراقبین آزمون .
- ۸- رسیدگی به اعتراضات ارجاع شده به معاونت آموزشی
- ۹- پیگیری توسعه استفاده از فن آوریهای الکترونیک در اجرای آزمونها

واحد ارزشیابی پزشکی عمومی: اجرای برنامه ارزشیابی در مورد نحوه ارزیابی دانشجو در مقاطع مختلف برنامه پزشکی عمومی شامل نظرخواهی (مصاحبه یا بحث گروهی) از استادان و دانشجویان در خصوص کیفیت ارزیابی و نحوه برگزاری آزمونها، مقایسه روند پیشرفت تحصیلی دانشجویان ورودیهای مختلف، بررسی کیفیت یادگیری دانشجویان از طریق تحلیل نمرات، بررسی روایی و پایایی ابزارهای موجود ارزیابی دانشجو و تهیه گزارش، اطلاع رسانی و آرایه بازخورد در خصوص نتایج ارزشیابی به کارگروه مدیریت جامع کیفیت آموزش، برعهده واحد ارزشیابی دوره پزشکی عمومی است.

دفتر توسعه آموزش: توانمندسازی و مشاوره اعضای هیات علمی بواسطه نیازسنجی از آنها و بررسی کلی ارزیابی ها و نتایج دریافتی حاصل از تحلیل آزمونها، بر عهده دفتر توسعه آموزش دانشکده است. لازم است این دفتر بر پایه گزارش دریافتی از نتایج کلی تحلیل سوالات آزمون و کشف نقاط ضعف احتمالی به ایجاد فرصت توانمندسازی اساتید با بهره گیری از فرصتهای ایجاد شده توسط مرکز مطالعات و توسعه آموزش دانشگاه و یا برگزاری دورههای مختلف کوتاه مدت توانمندسازی اساتید در دانشکده بپردازد. همچنین دفتر توسعه لازم است ابزار مناسب (چک لیست) بررسی کیفیت سوالات غیر چند گزینهای را تهیه و در اختیار اساتید مربوطه قرار دهد.

مدیر گروه آموزشی/ مسئول درس: مدیر گروه آموزشی یا نماینده ایشان مسئول هماهنگی و نظم بخشی به نحوه ارزیابی و همچنین آزمونهایی است که واحد درسی مربوطه را ارائه می دهند. استادان ارائه دهنده درس، مسئولیت طراحی نوع ارزیابی و سوالات و تحویل به موقع آنها به مسئول درس/ مدیر گروه را دارند. مسئول درس/ مدیر گروه باید سوالات کتبی را به دایره امتحانات تحویل دهد. همچنین مسئول درس یا نماینده ایشان موظف است در زمان آزمون مربوطه در محل برگزاری آزمون حضور داشته و پس از دریافت نتایج تصحیح اوراق از دایره امتحانات، در صورت وجود اعتراض به آنها رسیدگی و نمره نهایی را در موعد مقرر در سایت مدیریت امور آموزشی وارد نماید. در آزمونهای تکوینی استاد ارائه دهنده درس لازم است پس از برگزاری آزمون، بازخورد به موقع به دانشجویان ارائه نماید. مسئولیت تصحیح آزمونهای کتبی غیر چندگزینه ای بر عهده استاد مربوطه آن درس است و از آنجا که این آزمونها از طریق نرم افزارهای موجود قابل تحلیل نیستند، استاد ارائه دهنده درس موظف است بر اساس نتایج حاصل از تصحیح اوراق آزمون، به تحلیل سوالات مربوطه بپردازد. در صورت لزوم، کمیته ارزیابی دانشجو می تواند با در نظر گرفتن نظرات استاد درس تعديلات لازم را جهت بهبود کیفیت سوالات به کار بندد. باز خورد نتایج توسط مسئول مربوطه به اساتید داده می شود.

اصول اجرایی در آزمونها:

ماده ۴-۱ در طرح دوره های ارائه شده به دانشجویان، لازم است در بخش ارزیابی، به طور دقیق بر نوع و نحوه ارزیابی، زمان و مکان آزمونها، ارزیابیهای تکوینی و تراکمی، جدول اهداف درس برای آزمون (بلوپرینت آزمون) و منابع درسی مورد استفاده در طراحی آزمون تاکید گردد. حدنصاب قبولی مطابق با ضوابط کوریکولوم آموزشی دوره پزشکی عمومی تعیین می گردد.

ماده ۴-۲ گروههای آموزشی در زمینه ارزیابی دانشجویان موظف به تبعیت از شیوه نامه جامع ارزیابی دانشجوی دانشکده پزشکی هستند و در صورتیکه امکان اجرای بخشی از آن فراهم نباشد و یا گروه آموزشی به هر دلیلی خواهان ایجاد تغییر در این شیوه نامه باشد لازم است درخواست خویش را از طریق مدیر گروه مربوطه در کمیته ارزیابی دانشجو مطرح نماید تا تصمیمات لازم اتخاذ گردد.

ماده ۴-۳ گروه آموزشی، مسئول درس لازم است نتایج آزمون را به موقع و بر اساس جدول زمان بندی اعلام شده از سوی اداره آموزش و واحد امتحانات اعلام نماید.

ماده ۴-۴ در زمان اعلام نتایج آزمون، روند اعتراض به نتایج آزمون باید به طور شفاف به اطلاع دانشجویان رسانده شود.

ماده ۴-۵ دانشجوی می تواند از طریق ارائه درخواست کتبی به معاونت آموزشی دانشکده و یا ثبت اعتراض خود در سایت مدیریت آموزشی به نتایج آزمون (اعم از کتبی و غیر کتبی) اعتراض نماید و استاد لازم است به این اعتراض رسیدگی نموده و نتایج رسیدگی را به دایره امتحانات اعلام و یا در سایت مربوطه ثبت نماید.

ماده ۴-۶ دانشجویان از طریق نماینده ورودی خویش با ارائه درخواست مکتوب به معاونت آموزشی پزشکی عمومی دانشکده میتوانند به نحوه برگزاری و نتایج یک آزمون اعتراض نمایند و رسیدگی به اعتراض و نتایج توسط معاونت آموزشی به اطلاع دانشجویان خواهد رسید. در صورتی که دانشجویان از نتایج رسیدگی قانع نشوند می توانند درخواست بررسی موضوع را با نظر معاونت آموزشی دانشکده برای طرح در کمیته ارزیابی دانشجوی حسب مورد ارائه نمایند تا تصمیمات لازم اتخاذ شود.

ماده ۴-۷ اداره آموزش دانشکده لازم است در زمان انتخاب واحد دانشجویان، برنامه زمانی و مکانی آزمونها را برای اطلاع دانشجویان ارائه نمایند تا دانشجویان بتوانند با آگاهی از زمان برگزاری آزمونها، واحدهای درسی خویش را انتخاب نمایند.

ماده ۴-۸ هر آزمون لازم است دارای راهنمای آزمون باشد که در امتحانهای کتبی همراه دفترچه آزمون و در آزمونهای عملی علوم پایه، آسکی و بالینی در محل مناسب نصب و پیش از آزمون به رویت دانشجویان مربوطه برسد.

ماده ۴-۹ تخلف دانشجویان در جلسات آزمون باید صورت جلسه شده و به معاونت آموزشی دانشکده ارسال گردد تا بر طبق آئین نامه تخلفات آموزشی اقدام لازم صورت گیرد.

ماده ۴-۱۰ افت تحصیلی دانشجویان بر اساس معیارهای ذیل توسط واحد مسئول اساتید مشاور دانشکده بررسی و اقدام لازم جهت ارتقاء وضعیت تحصیلی صورت خواهد گرفت.

معیار تشخیص افت تحصیلی یکی از موارد زیر است:

۱- کاهش معدل به میزان دو نمره در دو ترم متوالی

تبصره: در دوره گذر از یک مقطع به مقطع بعدی میزان افت معدل با نظر معاونت آموزشی پزشکی عمومی تعیین خواهد شد.

۲- مردودی در سه درس

۳- مشروطی یک ترم

۴- سایر مواردی که دانشکده تشخیص می دهد عملکرد دانشجو رو به کاهش است.

۵- دانشجویانی که پیوسته میانگین بین ۱۲ تا ۱۴ (رکود) داشته نیز مشمول این دستورالعمل می باشند.

چگونگی برخورد با موارد افت تحصیلی:

در صورت مشروطی اقدامات زیر انجام خواهد شد :

۱- اطلاع کتبی به دانشجو

۲- اطلاع به خانواده دانشجو و ضبط در پرونده آموزشی وی

۳- معرفی به مرکز مشاوره دانشجویان

در سایر موارد اقدامات زیر انجام خواهد شد:

۱- معرفی به استاد مشاور تحصیلی جهت بررسی علل افت/ رکود

۲- معرفی به مرکز مشاوره دانشجویان به پیشنهاد استاد مشاور تحصیلی

۳- معرفی و استعلام از استاد مشاور تحصیلی و در صورت لزوم اعمال محدودیت در انتخاب واحد

ارزیابی دانشجو در دوره پزشکی عمومی :

ارزیابی دانشجو در دوره پزشکی عمومی در چهار سطح شامل مقاطع علوم پایه، مقدمات بالینی، کارآموزی و کارورزی و در هر یک از دروس انجام می شود. ضروری است ارزیابی دانشجو منطبق با اهداف و پیامدهای دوره آموزشی باشد. همچنین لازم است از روشهای متنوع ارزیابی دانشجو متناسب با اهداف و پیامدهای دوره در حیطه -های دانشی، مهارتی و نگرشی استفاده گردد .

ارزیابی دانشجویان در هر مقطع مطابق با ضوابط مصوب در کمیته های مقاطع علوم پایه، مقدمات بالینی، کارآموزی و کارورزی پس از تایید مدیر محترم دفتر توسعه آموزش و معاونت آموزشی پزشکی عمومی دانشکده پزشکی صورت خواهد گرفت. این ضوابط حسب نیاز و با لحاظ اصول آموزشی مشروح در کوریکولوم دوره پزشکی عمومی مصوب وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی بصورت دوره های بازبینی خواهد شد .

لایحه برنامه ارزیابی دانشجویان در مقطع علوم پایه

لایحه برنامه ارزیابی دانشجویان در مقطع مقدمات بالینی

ل‌برنامه ارزیابی دانشجویان در مقطع کارآموزی

ل‌برنامه ارزیابی دانشجویان در مقطع کارورزی

تضمین کیفیت ارزیابی دانشجویان:

دانشکده پزشکی به منظور تضمین کیفیت ارزیابی دانشجویان اقدامات زیر را انجام خواهد داد:

• توانمندسازی اعضای هیات علمی ضروری است دانشکده پزشکی با همکاری مرکز مطالعات و توسعه آموزش دانشگاه، از طریق برگزاری جلسات توجیهی نحوه طراحی، تصحیح و نمردهی آزمونها، برگزاری کارگاههای طراحی و تحلیل آزمون، برای اعضای هیات علمی، بهبود کیفیت ارزیابی دانشجو را تضمین نماید.

• مرور توسط کمیته ارزیابی دانشجو در دانشکده پزشکی: کمیته ارزیابی دانشجو (شامل اعضای هیات علمی باتجربه و افراد متخصص) کیفیت سؤالات یا آزمونها را بررسی می نماید. همچنین در صورت لزوم قبل و بعد از اجرای آزمونها، سؤالات طراحی شده توسط نمایندگان گروههای آموزشی، مورد بررسی و بازبینی قرار می گیرند. لازم است به منظور ارزیابی کیفیت آزمونهای چندگزینه ای، از چک لیست میلن استفاده شود.

• تحلیل سؤالهای آزمون: پس از برگزاری آزمون سؤالهای آزمون مورد تجزیه و تحلیل قرار می گیرند و ضریب تمیز و دشواری سؤالات آزمونها با کمک نرم افزار مربوطه در دایره امتحانات محاسبه می شود و در نهایت نتایج به گروههای مربوطه اعلام می گردد تا اصلاحات ضروری انجام گردد.

جدول ۱: مقاطع مورد ارزیابی در دوره پزشکی عمومی، منابع، ابزار و زمان ارزیابی

ردیف	مقطع	منابع	موضوع ارزیابی	ابزار ارزیابی	زمان ارزیابی	حد نصاب
۱	علوم پایه	دروس نظری- عملی	اهداف (دانشی و مهارتی)	- چند گزینه ای - کوتاه پاسخ - جوړکردنی - گسترده - تشریحی تغییر یافته - بین رشته ای - OSPE	در پایان هر درس	میانگین کل (۱۲)
		دروس نظری		- چند گزینه ای - کوتاه پاسخ		
		دروس عمومی		- چند گزینه ای - کوتاه پاسخ - تشریحی تغییر یافته		
			اهداف	چند گزینه ای		

۲	فیزیوپاتولوژی (مقدمات بالینی)	کورس ها (دروس واحدی)	(دانشی و مهارتی)	• کوتاه پاسخ • تشریحی • جورکردنی	در پایان هر درس	میانگین کل (۱۲)
۳	کارآموزی	دروس نظری	اهداف	• چند گزینه ای • کوتاه پاسخ • تشریحی • صحیح - غلط	در پایان هر درس	میانگین کل (۱۴)
		ماژورها	(دانشی و مهارتی) (اهداف بالای یادگیری)	• OSCE • Mini-CEX • GRE • Case Based Discussion (CBD) • DOPS		
		مینورها		• OSCE • Mini-CEX • GRE • Case Based Discussion (CBD)		
۴	کارورزی	ماژورها	اهداف (دانشی و مهارتی) (اهداف بالای	• Long Case • Mini-CEX • DOPS • Log Book • Portfolio • GRE • Cased Based Discussion (CBD)	در پایان هر درس	میانگین کل (۱۴)
				• OSCE		

		• Mini-CEX • GRE • Case Based Discussion (CBD)	یادگیری	مینورها		
--	--	--	---------	---------	--	--